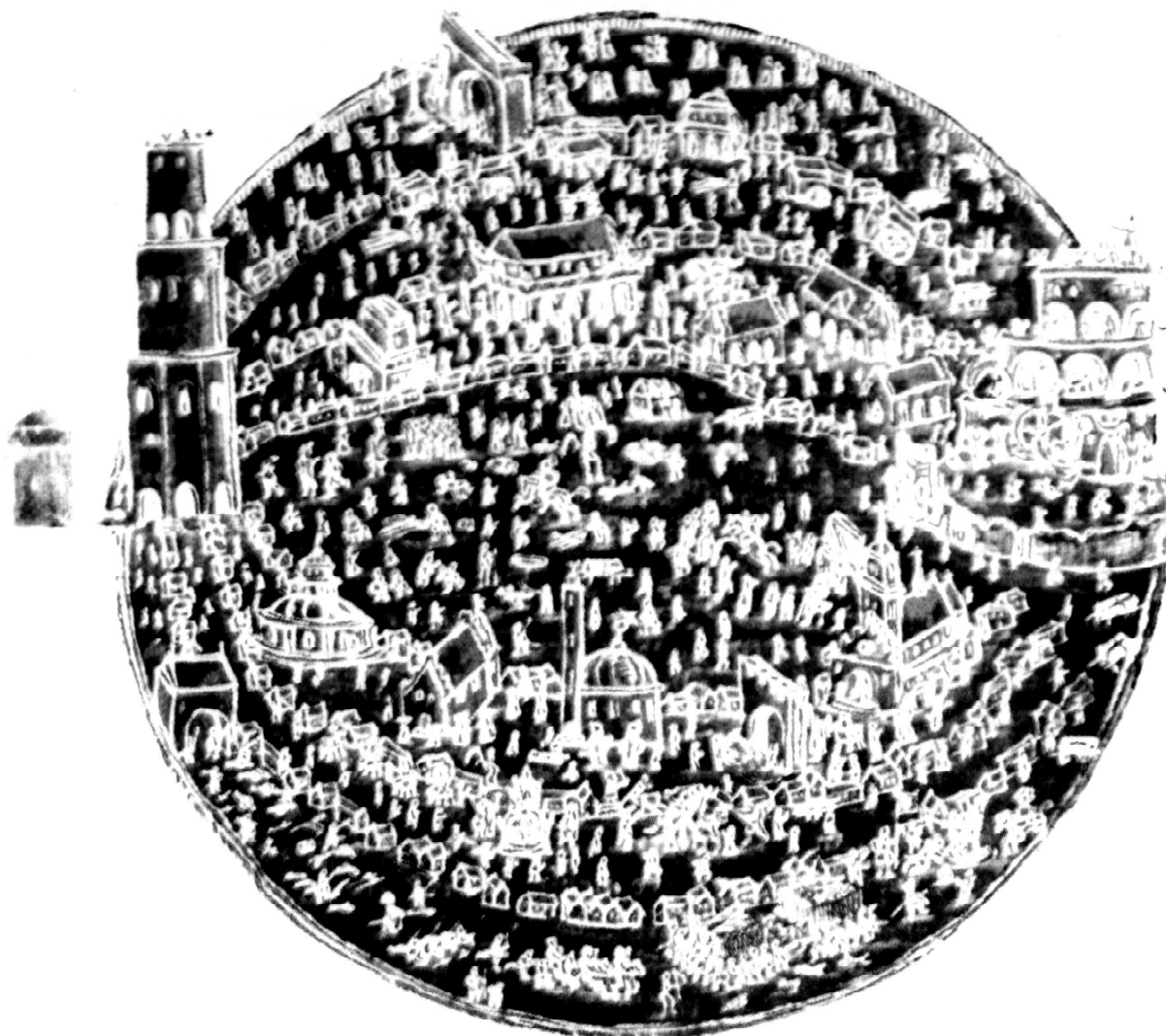


DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 0

pátek - 22. června 2001

➡ **TRUTNOV** ➡



TÉMĚŘ ÚPLNÝ SUMÁŘ OBJEKTIVNÍCH A NEZAUJATÝCH ZPRÁV Z REGIONÁLNÍCH PŘEHLÍDEK V KALENDÁRNÍM ROCE 2001

Region: PRAHA



Pražské vajíčko

V každé ze čtyř kategorií se zúčastnilo 16-22 dětí ze všech pražských obvodů ve dvou soutěžních dnech. Porota pracovala ve složení: Marta Hrachovinová (Vyšší odborná herecká škola), Jana Štefánková (ARTAMA Praha), Lenka Fišerová (DAMU Praha) a

Martina Longinová (ZUŠ Kolín, DDM Kobylisy).

Ocenění recitátorů zaujali zvláště svou opravdovou zaujatostí a ztotožněním se s textem, chutí se s publikem kontaktovat, velmi přirozeně, smyslně a plasticky vytvářet obrazy a situace, projevíli svou schopnost vystavět text, udržet přiměřený tempo-rytmus a tah výpovědi až k její závěrečné pointě při zachování celistvosti a názoru k tématu. Nechyběl jim též cit pro míru, smysl pro humor či jemnou charakterizaci postav v příběhu a v neposlední řadě zvládli i slušnou výslovnost.

Přednesů, které postrádaly přesnější osobní výklad, sdělnost, tzv. odříkaných „z vnějšku“ s intonačními a jinými manýry se zas tak mnoho neobjevilo. Rovněž se neobjevily neadekvátní výběry textů vzhledem k věku recitátorů, ovšem dramaturgická rozmanitost mohla být větší.

Radostnou skutečností byl fakt, že se soutěže zúčastnili v hojném počtu i chlapci, z nichž mnozí za své kvalitní výkony obdrželi krásná přední ocenění. Vydržte!

Děkuji paní E. Bazikové z DDM Kobylisy, kolegyním z poroty a všem účastníkům ze plodný a velmi příjemný jarní víkend.

Martina Longinová

Karlínské OTVÍRÁNÍ

V sobotu 21. dubna 2001 se konala v Karlínském Spektu regionální pražská přehlídka dětských divadelních, recitačních a loutkářských souborů pod dnes již tradičním názvem OTVÍRÁNÍ. Přehlídky se zúčastnilo sedm souborů – čtyři divadelní, dva recitační a jeden loutkářský.

Lektorský sbor ve složení Vlasta Gregorová, Eva Keroušová a Marie Poesová, posílen tajemníkem a „pomocnou organizační silou“ Jakubem Hulákem, nenavrhoval žádnou ze zhlédnutých inscenací na přímý postup na Dětskou scénu. Ani letos se totiž v Praze neobjevila inscenace, která by zcela jednoznačně přesvědčila o svých kvalitách a kterou by bylo možno vnímat jako dokončený, ucelený a osobitý tvar, jehož sdělení se dostává k divákům s plnou naléhavostí, bez rušivých vlivů nedotažených či nedomyšlených prvků v některých složkách.

Do širšího výběru pak byly navrženy tři inscenace.

První z nich představil soubor DDS TY-JÁ-TR – CO?! z DDM Praha 7 pod vedením Radky Tesákové. Šlo o Kiplingovu Knihu džunglí v dramatinizaci D. a V. Martincových. Soubor zvolil kvalitní, ale náročnou předlohu, která nabídla zajímavou příležitost početnému souboru ve velkém věkovém rozpětí. Příběh „lidského mláděte“ Mauglího vychovávaného mezi vlky se odehrával na jednoduché, funkční scéně, kde dominantním prvkem byla konstrukce ze železných trubek na pozadí vytvořeném z batikovaných látek v odstínech pralesa. Svoji sílu měly scény chóru představujícího oživlou džungli. Tato síla spočívala v jednotné stylizaci zvukové i pohybové. Nespornou působivost měly i některé individuální herecké výkony (v určitých případech se už opravdu dalo mluvit o herectví, např. u představitelky tygra Šér Chána). Patrně bylo i zaujetí většiny hrajících. Za tím vším byla vidět spousta práce a vložené energie. Ale zároveň se zdálo, jako by právě ta energie v určitých okamžicích došla a už jí nezbylo na důsledné dotažení všech složek inscenace, na jejich stylové sjednocení a pročištění, ať už se to týkalo nevyváženosti a roztržitosti při volbě některých kostýmů, nevyrovnanosti herního projevu (dané jistě rozdílným věkem, mírou talentu, zkušeností, ale i pedagogickým a režijním vedením), stejně tak jako odlišné míry stylizace pohybových akcí, zejména různých forem bojů a rvaček (přecházejících od vysoce znakových gest po obyčejné naturalistické strkanice). Jakoby inscenátoři nenašli pro všechny složky inscenace jednotný klíč a přesnou míru stylizace v uplatňování prvků zvířecích a lidských, iluzivních a neiluzivních. Jako další problém inscenace pak vidím pojetí postavy Mauglího a „školy džungle“, kterou prochází. Ač proto scénář vytváří předpoklady, v této inscenaci se Mauglí nikdy neocitne ve skutečném nebezpečí, vždy je tu někdo, kdo mu ochotně pomůže a nebezpečí odvrátí ještě dříve, než se v něm Mauglí může buď sám osvědčit nebo se z něj alespoň – třeba i poněkud bolestivě – poučit. Ale aby hrdina opravdu dospěl, měl by projít obtížnými zkouškami a zažít i strach a strádání. Mauglí je však zde spíše protekční dítě džungle, kterému většina nadřazuje. Dokonce i v závěrečném boji s tygrem je Mauglí až nepřipustně zvýhodněn, protože – díky výměně představitelů – zde náhle stojí proti drobné dívce robustní, o hlavu větší mladík.

Druhou inscenací navrženou do širšího výběru byla „Studna v pralese“ dramatického kroužku Přemysla z DDM v Praze 8, pod vedením Jany Machalíkové. I v tomto případě šlo o zajímavou a inspirativní dramaturgickou volbu, respektující do značné míry předpoklady a schopnosti dětí a počítající s jejich aktivním vkladem při společné práci na dramatinizaci. Na africkém příběhu velkého sucha a snahy zvířat získat vodu, se soubor snaží prezentovat téma vztahu skupiny a škodolibého jedince, který společné úsilí hatí. I když se téma dotýká skupiny osobně, ve výsledném tvaru není zcela jasně čitelné, neboť je překrýváno tématy dalšími. I zde se jako problém jeví nevyrovnanost herního projevu dětí, kdy vedle postav jasně a účinně stylizovaných (např. žirafa) se objevuje i jakýsi „civilismus“, při němž povolené neaktivní tělo vede k šedému a nesdělnému výrazu. Základní barevnost scény určují poustňové barvy (oranžová, hnědá, žlutá). Hlavním výtvarným prvkem je velká oranžová plachta, symbolizující sucho a vyprahlou zem, scénickou akcí však přebírající i významy další. Problematickým se jeví ne vždy důsledné využívání chřestidel a proměny jejich funkce, stejně tak jako jejich – přes všechnu snahu – zřetelně patrný „lahvový“ původ. I když ne vše vyšlo tak, jak si soubor jistě představoval, je třeba ocenit, že se pokoušejí hledat vlastní cestu a nespolehnají se na snadné chodníčky, které už prošlapali jiní.

Třetí inscenací, která byla navržena do širšího výběru – pohádku Popěť z dílny M. Slávka – uvedl soubor ZUŠ z Prahy 9, pod vedením Jitky Morávkové. Dobře vybraný text o šerovi, který zabil hejno much a dohléhl pak klamně i uvladil vlastní velikostí, vyhovoval schopnostem a možnostem dětí, které ho traktovaly s pochopením a odpovídající mírou humorné nadsázky. Škoda boule na příběhu, kterou vyrobily děti v epizodě s médii, jež se začala o slavného ševce zajímat. Bylo zřejmé, že šlo o nápady samotných hráčů a že vedoucí neměla to srdce do nich výrazněji zasáhnout, vyčistit je od banalit a nevkusů a omezit ve prospěch celku. Na dětech ale byla vidět systematická dlouhodobá práce a to jak v dobré kultuře mluvy, tak ve schopnosti navazovat kontakt mezi sebou i s diváky, ve schopnosti udržet potřebnou míru nadhledu nad příběhem a ve vyrovnanosti hrobového projevu. Co snad trochu chybělo bylo větší osobní nasazení a zaujetí, takže se stávalo, že se celek hry drobil do jednotlivých epizod a chvílemi ztrácel rytmus. Možná se mohlo i více využít naznačené polarity mezi chlapeckým a dívčím elementem v souboru: ze tří zúčastněných chlapců dostal prostor vlastně jen jeden jediný a ostatní dva byli téměř pohlceni silnou dívčí partou. Úhrnem lze snad říci, že šlo o představení příjemné a úhledné, ale bez větší dávky osobitosti.

Kontroverzní inscenaci, která vyvolala asi nejvíce diskusí, uvedl soubor ze ZUŠ v Praze 1, pod vedením Hany Trázníkové. Jednalo se o zpracování tibetské legendy „O původu člověka z Opíčka a Skalní rákšasí“. Jejím tématem – tak jak je při rozhovoru s lektorským sborem formulovala sama vedoucí – bylo to, že lidstvo vzniklo spojením dvou elementů, které se neměly potkat. Tímto spojením vzniklo cosi nepodařeného, krutého a násilnického, což bylo dokumentováno na zvukově hudebním průřezu „historií lidstva“ (omezujícím se však jen na Evropu, tj. křesťanský svět). Naděje lidstva je pak v návratu k bohům, speciálně ovšem k bohům budhistickým. To, co se dá přijmout od party dospívajících mladých lidí, hledajících své místo ve společnosti a vyřizujících si své spory s nedokonalým světem dospělých, nelze podle mého přijmout od souboru, jehož většinu tvoří malé děti! V tom případě přece jistě nejde o vyjádření JEJICH postoje, ony se stávají pouhým nástrojem pro hlásání myšlenek někoho jiného a ve svém důsledku pak jsou i obětmi takové indoktrinace. Představení, které jinak prozrazovalo značnou divadelní zručnost vedoucí souboru, zároveň také nemilosrdně svědčilo o její malé citlivosti k těm, s nimiž pracuje.

Práce s loutkou se objevila na pražské přehlídce jen jednou, a to ve svižném výstupu dvou dívek ze souboru Světýlka (ZUŠ Music Art v Praze 4, vedoucí Ivetta Dřížhalová), nazvaném po svém protagonistovi „Pepino Filuta“. Zatímco obě dívky zahrály živé ženské role královny a Pepinovy manželky s chutí a energií, práce s loutkou Pepina se jim tolik nedařila. Nedokázaly mu dát více než jen stereotypní pohyb, nejasnosti také nastávaly při předávání si loutky a přestupech z jedné role do druhé. Ne vždy je také mohl podržet zvolený text M. Křepelkové, zejména v konci s poněkud násilnou pointou, kdy Pepino říká, že si z obou žen vystřelil, jen aby jim dokázal, že jsou si obě rovny. Nutně si pak divák klade otázky po motivaci tohoto dokazování (proč Pepino cítí potřebu to udělat) a o jakou rovnost vlastně jde (rovnost v tom, že mu obě věřily a sedly mu na lep?).

Soubor ze ZUŠ v Praze 4, Dunická ul., pod vedením Svatoslavy Kubové, se představil s fixovanou etudou, kterou si hrající dívky samy vymyslely a uvedly ji pod názvem „Výhra“. Bohužel, vklad vedoucí se projevil zřejmě jen v tom, že vše dětmi vymyšlené sepsala do scénáře – a ponechala tak prostor banalitě a nijakosti, místo aby se pokusila vyprovokovat opravdovou tvorbu dětí. Dle jejího sdělení si etuda nekladla větší ambice než být humornou scénkou, vtipem. I ten však má svá pravidla a stavbu. A pointa, má-li překvapit a rozesmát, musí být dobře připravená a zároveň nesmí být jasná od samého začátku. Neujasněnosti scénických prostředků (mísení reálných, zástupných a imaginárních rekvizit) odpovídala i neujasněnost v hrovém projevu (od civilismu po komickou šarži).

Recitační pásmo „Co si povídají zvířátka v lese“ uvedl soubor Viola ze základní školy v Praze 4, Jeremenkově ul., pod vedením Alexandry Šebestové. Jednalo se o jednoduchý, čistý a přehledný tvar, jehož těžiště bylo v mluvním projevu, který byl kultivovaný a zkázněný – někdy snad až moc. Chybělo větší nasazení dětí, vzájemný kontakt, skutečná hravost tam, kde byla tato možnost naznačena.

Další recitační pásmo z veršů Pavla Šruta „Kde zvedají nožku psi“ připravil soubor Studénka ze základní školy v Praze 7. Způsob práce s velkou skupinou malých dětí nezapřel zkušenost vedoucí s dětskou folklórní taneční hrou. Celek měl půvab naivního lidového obrázku. Otázkou je, zda tato insitnost byla záměrná nebo k ní došlo spíše náhodně (např. důsledné gestické ilustrace všeho o čem se mluví). Zvolený styl se však poněkud míjel s lehce ironickým nadhledem a nonsensovým charakterem Šrutových básní.

V průběhu přehlídky byly připraveny i dílny pro zúčastněné děti pod vedením Jiřiny Laitnerové a Petry Martinovské a také diskuse s lektorským sborem, kterých se mohli, vedle vedoucích o jejichž souborech se mluvilo, zúčastnit i další zájemci z řad dospělých diváků.

Irina Ulrychová

Region: Střední Čechy



Mělník

Na středočeské přehlídce dětských recitátorů v Mělníku opět nic nového. Leda to, že letos po předchozích problémech hostil Mělník jen sólisty. Jestli se nářky vyskytují již několik let a jestli jsem před rokem psala o tom, že je na čase hledat ve Středních Čechách nové zázemí pro recitátory a nový přístup k organizaci a zajištění celé akce, pak musím konstatovat, že je pět minut po dvanácté. Na zahájení do sálu DDM (dům dětí a mládeže) s kapacitou cca 150 míst se sjelo na 300 lidí (soutěžící a jejich doprovod). Paní ředitelka patnáct minut vysvětlovala, že předpokládala, že s jedním dítětem přijede jen jeden dospělý. Potom oznámila, že děti budou recitovat ve čtyřech kategoriích a protože 1. a 2. kategorie bude recitovat společně, a v učebně, ve které bude tato kategorie soutěžit, není příliš místa, půjdou si děti z první kategorie poslechnout zatím nejstarší recitátory. Pak si to s dětmi z kategorie druhé vystřídají. A nakonec, že si mohou koupit občerstvení v tamním bufetu. Na to, že děti přišly představit svoji několikaměsíční práci a očekávaly s napětím, zvědavostí, možná i trochou úzkostí, jak dopadne jejich (možná i první) větší setkání s podobně recitací „postiženými“ kamarády, to opravdu nebyla žádná sláva. Neboť potom následovalo už jenom „odrecituj a nazdar“. Žádná možnost setkání dětí v seminářích při společných hrách nebo alespoň bližší navázání kontaktu před vlastní soutěží. Prostor pro povídání si s jednotlivci po skončení přehlídky také nebyl dostatečný. Na závěr pak zase přeplněný sál, předání diplomů a pár slov. Takže - v Mělníku opravdu nic nového. Bohužel.

Jiřina Lhotská

Stochov

Město Stochov, hostitel regionální přehlídky Dětská scéna, mělo v letošním roce zcela určitě víc starostí s přehlídkou, než v roce loňském. Kromě dětských divadelních souborů pracujících ve středočeském regionu se sem letos poprvé sjely i kolektivy recitační. A čekalo je tady zcela jistě milé překvapení. Přesto, že přehlídka byla docela slušným maratónem, ve třech dnech se vystřídalo třináct recitačních a devět divadelních souborů, organizace přehlídky, zajišťovaná především Ivou Dvořákovou, byla opravdu jedinečná. Malý tým, kterým se obklopila, v čele s ředitelem kulturního domu Tomášem Barochem, byl k dispozici snad čtyřicet hodin denně. Co bylo ale úplně nejdůležitější, všichni, kteří se této přehlídce zúčastnili, vedoucí souborů i účinkující, prožili tři dny naplněné potěšením ze společného setkávání, divadelního objevování a vzájemné inspirace. Samozřejmě se některým dařilo lépe, některým hůř. Z recitačních kolektivů nejvíce zaujal a postup si vybojoval Mikuláš a jeho přátelé, resp. osm pánů kluků ze souboru ZUŠ Žatec, se kterými jejich učitelka Eva Venclíková připravila jevištní tvar s názvem Mluvili jsme do rádia podle stejnojmenné kapitoly z prózy René Gosciniho. Úryvek tvoří samostatná epizoda, která má v sobě dostatečné napětí a umožňuje klukům vytvářet a rozehrávat jednotlivé situace party kluků ve škole. Přes některé dílčí problémy, jako je neuzavřený příběh šprta Celestýna, přes kterého se příběh rozehrává, dokázali kluci udržet napětí a diváka v pozornosti. Z divadelních představení zaujaly nejvíce dva zuškové soubory, ZUŠ Pečky přivezl společné představení mladších i starších žáků školy Pošťácká pohádka od K. Čapka a soubor ZUŠ Kouřim zkrácenou podobu věčného příběhu veronských milenců Romeo Julie a tak dál... Na národní přehlídku do Trutnova byl přímo nominován soubor Vrtule ze 3. ZŠ Slaný, který se představil s inscenací Oskarky. Autorský scénář vedoucího souboru je psán s kvalifikovanou znalostí osobnosti O. Wilde, jeho kontroverzního způsobu života, se znalostí jeho tvorby. Objevují se zde sekvence z autorova literárního díla i autorské glosy (ne každý divák má ale možnost být podobně s realitami a dílem zasměven a tak mu často souvislosti unikají). Scénář umožnil vystavět složitou mnohovrstevnatou divadelní strukturu, která se vyjadřuje především symbolicky. Představení má pro svoji složitou strukturu řadu nedostatků - např. nedořešené motivy, nepřesné používání symbolů. Má ale bezesporu vysoké kvality divadelní - divadelní invenci, imaginativnost, napětí, schopnost vyjadřovat se obrazně. Stojí zcela určitě za shlédnutí.

Jiřina Lhotská



Hradec Králové

Divadlo Jesličky, 23. – 26. dubna 2001
Regionální přehlídka dětských recitátorů

Východočeská přehlídka probíhala v ovzduší mladého upřímného nadšení. To letos nepřinášely pouze soutěžící, malí nebo mladí recitátoři, ale i lektorský sbor. Byl totiž hlavně složen ze studentek katedry výchovné dramatiky (z těch „starších“ a zkušenějších), které nabitě teorií a vzpomínkami na vlastní nedávné přednesové zápolení, s dětmi nejprve pracovaly ve skupinkách (rozhýbání, seznámení, rozmluvení, „otrkání“, uvolnění apod.) a pak vedle zkušených přednesových odbornic zasedly v porotě – a velmi aktivně se účastnily závěrečných rozborových seminářů s dětmi a jejich doprovodem (u nižších kategorií zvlášť děti a zvlášť doprovod). Krom výše uvedeného nadšení a nezaujatého upřímného přístupu mělo jejich zainteresování do soutěží i význam ryze praktický: recitátorských porotců, lektorů – zkrátka odborníků je velmi málo a je nutno pečovat o „dorost“. A kde se to „dorost“, má naučit? Jedině v praxi! Odbornou a zkušenou záštitu dodaly Nina Martínková (pedagožka studentek), moje maličkost a Martina Nováková. Posledně jmenovaná vnesla do soutěže názor profesionální herečky (je výraznou hereckou osobností Klicperova divadla), umocněný zkušenostmi v brněnském Pírku, kde působila v dětství. Byl to pohled pro zkušené recitační „bijce“ leckdy poněkud jiný, i když samozřejmě ve své podstatě stejný – akorát snad z jiného úhlu, než je u dětské recitace obvyklé. Byl podložený profesionální praxí a zkušenostmi (velmi působil i vřelý šarm a krása osobnosti Martiny Novákové, děti si dokonce chodily k této porotkyni pro autogramy!).

Pokud mohu posoudit regionální kolo co do úrovně samotného přednesu, nebyla jsem příliš nadšená. Dle mého názoru se objevovalo příliš mnoho plytkých textů „o ničem“, které nemohly dětem umožnit zajímavé sdělení. Ve 3. a 4. kategorii, kde mohly děti recitovat texty dva, se neobjevil plně vyrovnaný výkon – obě vystoupení na „jedničku“. Nejlépe vyšla kategorie druhá, kde téměř polovina dětí „byla na postup“. Někdy jsem velmi udiveně sledovala výkony vyslané z okresních kol (např. objevil se i „sehraný“ monolog Julie-jakoby ona okresní porota nevěděla, že se jedná o recitační soutěž!). Je mi známo, že zkušených porotců je velmi málo a mají málo času, ale alespoň jednoho, který zná současnost dětské recitace, snad sehnat do okresní poroty lze.

S čím dále nemohu souhlasit, je nešvar předčasného „prcháň“ pedagogického doprovodu před rozborovým seminářem a dokonce i před vyhodnocením soutěže, kdy měl být mladinký recitátor oceněn. Všechny jsme se snažily pro děti vytvořit vstřícnou a uvolněnou náladu bez stresu a napětí, a tento „spěch“ nám to opravdu kazil. Na pozvánkách byl přesně stanoven konec (ten nebyl nijak kritický – v 15.00 hodin!) a i když byl čas dodržen, na závěr soutěže byla v sále polovina účastníků. Příležitostí, kdy si můžeme o problémech v daném oboru popovídat je skutečně velmi málo, nechápu proto, když už se recitací někdo zabývá, proč jí nevyužije.

Ema Zámečníková

Hradec Králové – II.

Divadlo Jesličky, 24. – 26. března 2001
Regionální přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních kolektivů

Jako každý rok, vyznačovala se i letošní východočeská přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů bohatým programem (který lze s jinými regionálními přehlídkami stěží srovnávat), a přitom perfektní organizací a pohodovou atmosférou. Nadě Gregarové z hradeckého IMPULSU se navíc podařila velmi důležitá věc: domluvila se s pořadatelem východočeské přehlídky LDO ZUŠ a obě regionální přehlídky téhož oboru byly koordinovány - konaly se na stejném místě a v bezprostřední návaznosti: 24. a 25. března (v sobotu a v neděli) vystupovaly soubory, které pracují v jiných zařízeních než ZUŠ, a v pondělí 26. března vystupovaly v Jesličkách dětské dramatické, loutkářské a recitační soubory pracující při ZUŠ. Není to jen formální záležitost, jde tu naopak o podstatu věci: Jestliže se děti věnují divadlu, ať už je to v ZUŠ, nebo v jiných školských či kulturních zařízeních, jsou to stále tytéž děti a je to stále též obor, tedy dramatická výchova, potažmo dětské divadlo. Vytvářet mezi oběma světy umělé hranice je nejen nerozumné, ale dokonce i škodlivé. Teoreticky vzato by LDO ZUŠ měly být garanty kvality a měly by jít příkladem ostatním souborům, ale skutečnost je mnohde zcela jiná. Proto je jen užitečné, když se soubory z obou oblastí mohou setkávat, konfrontovat svou práci a vzájemně se inspirovat. (Ostatně na Dětské scéně a akcích organizovaných resortem kultury nebo nezávislými organizacemi, zejména Sdružením pro tvořivou dramaturgii, je to zcela přirozené a normální.)

Důležitým pozitivem prvních dvou, tedy „nezuškových“ dnů bylo to, že tu nebylo žádné představení, které by bylo zásadně nepřijatelné z hlediska metodiky práce s dětmi. Byla tu řada představení, na nichž byly znát malé zkušenosti vedoucích, především v oblasti divadelní, ale ani jednou se tu nemluvílo o tom, že jde o práci pedagogicky pochybnou. To není málo. Jsem přesvědčen, že tu podstatnou roli hraje systematická a dlouhodobá metodická péče IMPULSU (vzdělávací akce, dílny, přehlídky, konzultační a publikační činnost...), opřená o tým obětavých a respektovaných odborníků v čele s Janem Mertou.

Příjemně zapůsobila na hradecké přehlídce většina recitačních vystoupení.

Jednoduchá inscenace Krylovovy bajky *Vlk a beránek*, s níž vystoupili žáci 5. A ZŠ Komenského z Letohradu (ved. Lenka Venclová), zapůsobila vervou, s kterou se do přednesu tohoto textu oba recitující chlapci pustili. Eva Sychrová, která vloni reprezentovala Východočechy na Dětské scéně v Trutnově a také na jičínské celostátní dílně Dramatická výchova ve škole s Tomanem a lesní pannou, zpracovala tentokrát se svým dramatickým kroužkem při ZŠ Sloupnice montáž z milostné lidové poezie pod názvem *Když kdo má rád koho*. Námět láska tu je „probrán“ ze všech stran, ale s upřímným zaujetím i jemným humorem a s velkou mírou kultivovanosti a divadelní invence. Doladit by inscenace potřebovala především režijně - někde pokulhává temporytmicky a trpí nejasným, dvojítm až trojitým koncem. Příjemným překvapením a zážitkem pro všechny diváky byla *Píseň o Viktorce* Jaroslava Seiferta v podání dramatického kroužku při ZŠ Horní Maršov (ved. Kateřina Klimešová). Vystoupení v Hradci Králové mělo baladickou atmosféru, zdařile pracovalo s jevištními obrazy, citlivě využívalo zpěv a opíralo se o kultivovanou mluvu dětí. Diskusi vyvolával jen závěr (Viktorčina smrt), který se souboru poněkud vymkl z rukou a stával se místy neadekvátně teatrální, a tak ztrácel pravdivost a autentičnost. Druhé vystoupení maršovského souboru (*Dívčí válka*) už nebylo tak zdařilé, i když patřilo ke standardním inscenacím hradecké přehlídky.

Ivana Měkotová ze ZUŠ Světlá nad Sázavou se pokusila o pásmo z textů Marka Ebena *Sůl v očích*, které však bohužel trpělo tím,

že nemělo jasně vybudovaný tvar. Její kolegyně ze ZUŠ v Ledči nad Sázavou Marie Zajícová zase vsadila na texty svých žáků a z nich sestavila pásmo o tématech souvisejících s dospíváním *Tak jsme tady*. Pokus to byl sice účtyhodný, ale dost problematický. Opět se prokázalo, že inscenovat texty, které vzniknou v dětském souboru, je obtížné, protože interpreti mají malý odstup od autorů (sebe samých), mnohdy se nemohou opřít o vytříbené umělecké hodnoty textu, a tak i závažné myšlenky znějí někdy příliš deklarativně a působí poněkud papírově.

Píše do kategorie začátečnických pokusů patřila inscenace Feldekovy *Pohádky o velkém hladu* ze ZŠ Babí (ved. Markéta Kubečková), která by potřebovala výraznější režijní koncepci, ale také větší míru mluvních a dalších dovedností ze strany dětí.

Divadelní a loutkářské inscenace sobotní a nedělní části přehlídky byly často poznamenány menší divadelní zkušeností ze strany vedoucích. To byl případ třebechovické ZŠ (ved. Lenka Flatová), která připravila *Dobrodružnou plavbu*, příjemné a vtipné vystoupení o touze dětí, bohužel ne příliš věrohodně zpracované, vzbouřit se proti tomu, jak dospělí pojmají školu. Podobu „študýrky“ mělo drobné vystoupení 3. ročníku ZŠ Benešova z Pardubic (ved. Bořivoj Hezký) *Jako že čaruju*, které se odráží od nosného a v tomto věku aktuálního „antagonismu“ kluci kontra děvčata. Pásmo má jednoduchý, neokázalý tvar a souboru sluší především jako temporytmické cvičení a procvičování mluvních dovedností (především učení se dialogu a využívání zástupné řeči).

Divadelně neobratné bylo bohužel zpracování starého příběhu *Fáma* Dadivadla z Havlíčkova Brodu. Vedoucí souboru Anna Doležalová si dobře vybrala textové východisko (Hana Doskočilová), ale nedokázala z něho zatím vytěžit a na jeho základě divadelně realizovat dramatické situace, bez nichž se divadlo neobejde. Dvojice loutkářských inscenací *Domku, domečku* a *Dvě kůzlátka na lávce* LS Na židli z Turnova (ved. Petr Záruba) je sice výtvarně vkusná, ale trpí přílišným verbalismem a statičností. Chaotičností v textu i v režijní koncepci byla poznamenána také inscenace *Dlouhý, široký a bystrozraký* souboru ze ZŠ Bílá Třemešná (ved. Dana Rejlová a Vlasta Merliková). Text byl bez zjevného záměru poskládan z kousků výborné adaptace Milady Mašátové (Jak se hledají princezny) a z pasáží jiné provenience (Jiřího Žáčka?), údajně přebrané z čítanky. To mělo za následek nejasný divadelní tvar, místy přílišnou zahlcenost textem a absenci dramatických situací. Druhé vystoupení téhož souboru - *Jak rozbalovat vánoční dárek* (podle Františka Nepila) - působilo přirozeněji co se týče projevu dětí, ale i ono trpělo nejasnostmi v režijní koncepci (mělo jít o přednes, stojící na vyprávění, nebo o divadelní rozehrávání situací?).

Na hradecké přehlídce jsme se setkali také se dvěma pořady, na nichž se projevil tlak všudypřítomné pokleslé televizní „zábavy“. Lipské kočky ze ZŠ Lípa (ved. Lenka Lutnerová) si vybraly vděčnou předlohu J. Koláře o *Kocouru Modroočkovi* a vkusně vyřešily náznakové kostýmování. Bohužel se však soubor neubráníl tendencím k nepřirozenému přehrávání, nefunkčním tanečkům a dalším televizním zlovykům. DS Gymnázia Chrudim (ved. pí Němcová a Langová) využil „klasický“, ale většinou velmi problematický zdroj - produkci DILIA. A ke všemu se nechali zlákat renomovaným jménem Markéty Zinnerové. Pohádková hra *Rozmarná princezna* patří však k těm dramatickým textům, kterým je lepší se vyhnout, protože trpí slovní vatou, spoustou nelogičnosti a neobratností. A tak chrudimský pokus o jeho inscenaci skončil, jak musel - rozpačitě.

Šťastnou ruku měl naopak dramaturg Richard Koníř, vedoucí dramatického kroužku IV. ZŠ z Jičína, když sáhl po fejetonku Františka Nepila *O sedmi dnech*. A ještě šťastnější ruku měl jako režisér, když tuto anekdotu zasadil do rámce schůze, čímž posílil humorné, až parodické vyznění textu a dodal mu navíc aktuální rozměr. Děti se v tomto drobném divadelním tvaru cítí dobře, jsou tu přirozené a autentické (až na občasné „výpadky“ z role, kdy se obracejí na diváky, místo aby v rolích komunikovaly mezi sebou), a zpřesnil se temporytmus a zrychlili se některé přestavby, mohla by inscenace ještě získat na švih a gradaci.

Pondělní „zušková“ část přehlídky nebyla bohužel kvalitativním vrcholem akce.

Vedle omylu, jehož význam pro zúčastněné děti - o divácích nemluvě - mně zůstal utajen (*Chrámový dialog*, v němž dva chlapci z hradecké ZUŠ Na Střežině pod vedením L. Jaklové imitovali Jana Wericha a Miroslava Horníčka) tu byla prezentována čtyři vystoupení (z devíti hraných dětmi do 15 let), která se pohybovala pod únosnou hranicí vkusu. A to je - vzhledem k tomu, že v ZUŠ mají pracovat profesionální pedagogové dramatické výchovy, - vskutku na pováženou. Většinou měly tyto inscenace problematická už textová východiska. Týká se to původního textu *Honza a čarodějnice* ze ZUŠ Pardubice-Polabiny, ved. Z. Macková, skládáčky textů V. Leštiny, Z. Vyhnančkové a Jiřího Havla *Babička vypravuje* souboru LDO ZUŠ Dobruška, ved. F. Veverka; ale zčásti se to bohužel týká i textu *O princezně na hrášku aneb Co v pohádce...*, který si podle H. Ch. Andersena tentokrát nepříliš šťastně upravila Eva Žatečková. Vrcholem nevkusy ve všech složkách byla však inscenace *Mrazík* přeloučské ZUŠ pod vedením Z. Rumpíka.

Potěšující bylo, že k lepší polovině vystoupení souborů východočeských základních uměleckých škol patřila vystoupení loutkářská, což je jev, kterým se - pokud mě paměť neklame - nemůže pochlubit žádný jiný kraj. Jaroměřská ZUŠ předvedla pohádku *O kouzelné fazoli* v úpravě vedoucí J. Holasové. Vcelku přirozený projev dětí a jistá míra dovedností se bohužel srážela s malou mírou divadelní invence ze strany vedoucí (cestu do nebe, kterou hlavní hrdina absolvuje po fazoli, je třeba jevištně řešit, stejně jako další důležité momenty této známé pohádky). *Tři prasátka* souboru ze ZUŠ Moravská Třebová, ved. J. Čadilková, začala nadějně - příjemným a vtipným balancováním mezi světem pohádkových postav (prasátek) a světem reálných dětí. Ale i tady se projevila divadelní neobratnost v řešení situací a ve využívání loutek.

K nejzajímavějším vystoupením pondělní části přehlídky patřily obě inscenace ZUŠ z Chlumce na Cidlinou (ved. R. Hlubučková). Teenagerovská variace na pohádku Boženy Němcové *Sůl nad zlato*, uvedená pod titulem *Naposled*, měla vtipný, na groteskní zkratce postavený text, ale potřebovala by větší míru loutkohereckých dovedností. A plytký Žáčkův text *O Kašpárkovi*, zahrany jednoduchými marionetkami, zase nenabídl jinak šikovným dětem příležitosti k plnohodnotnému divadlu. Nicméně obě chlumecké inscenace - spolu s inscenací jičínského dramatického kroužku IV. ZŠ (*O sedmi dnech*) - doporučila porota hradecké regionální přehlídky do širšího výběru na celostátní Dětskou scénu v Trutnově v „kategorii“ divadelních vystoupení. Z recitačních vystoupení vyslala hradecká přehlídka do přímého postupu dramatický kroužek při ZŠ Horní Maršov s *Písní o Viktorce* a do širšího výběru sloupnickou ZŠ s montáží lidové poezie *Když kdo má rád koho*.

Všem východočeským vyslancům na celostátní přehlídce Dětská scéna drží porota hradecké regionální přehlídky - Blanka Šefrnová, Olga Strnadová a Jaroslav Provazník - všechny palce!

Jaroslav Provazník

Region: Západní Čechy



RECITACE - OSTROV

21. 4. 2001 se do KD v Ostrově sjelo přes sto účastníků krajské soutěže recitátorů do 15-ti let. Soutěžilo se ve 4. kategoriích. Ve 3. kategorii výkony soutěžících sledovala porota ve složení: předsedkyně – Eva Vencílková, ZUŠ Žatec, Eva Wiligová, Rozhlas

Plzeň, Jiřina Rottová, ZUŠ Karlovy Vary. Soutěže ve 3. kat. se zúčastnilo 28 recitátorů z Plzeňského a Karlovarského kraje. Výkony všech recitátorů byly vyrovnané. Již nedochází k dramaturgickým chybám ve výběru textů, kdy je předloha nad možností interpreta, či naopak. Pokud mluvím o dramaturgii, je vždy milé, když interpreti svým neotřelým výběrem repertoáru posluchače překvapí – např. zajímavostí titulů, ale i pozoruhodným projevem a uchopením tématu. Zmíním se o Jonáši Konývkovi z Ostrovské ZUŠky, který si vybral experimentální poezii Ch. Morgensterna, nebo Tomáš Karban ze ZUŠ Plzeň, který zaujal svým vyzrálým projevem se schopností vtipné nadsázky – přednášel text R. Křesťana – “Jak jsem mutoval”. Ostatně tito dva recitátoři budou reprezentovat i na národní přehlídce “Dětská scéna” v Trutnově. I přes to, že soutěž probíhá vždy anonymně, tedy u jména soutěžící se neuvádí vysílající škola, dá se vysledovat, kteří recitátoři pracují s texty systematicky – tedy po nejvíce v rámci hodin přednesu v LDO ZUŠ, nebo s vedoucími v rámci různých dramatických kroužků, což je samozřejmě výhoda. Nelíbí se mi, že se ozývají hlasy po oddělení takto “odborně” připravených od těch “méně odborně” připravených. Tedy vytvoření kategorií pro žáky ze ZUŠ a ZŠ. Víím ale, že úspěchy systematicky pracujících dětí nejsou v soutěžích pravidlem. Mnohdy zapálený pedagog ze ZŠ, který se zajímá o přednes dětí, účastní se odborných seminářů, které jsou součástí této soutěže, jsou i pro nás ze ZUŠek velkou “konkurencí” a inspirací.

Zmíním se o velice dobře připravených dětech ze ZŠ Nejdk. Jen vzájemná konfrontace může tento “rozdílný” časem smazat, což se již děje. Přejí proto nám všem – milovníkům krásného slova, abychom se mohli takto i nadále setkávat i v dnešní uspěchané a technokratické době, aby nám byly nakloněny i organizace, které soutěže zastřešují finančně, aby se pro nás soutěže a účast na nich nestaly zbytečným luxusem, ale přirozenou potřebou a součástí našeho života a školy. Aby nás od sebe neoddelilo další přerozdělení krajů, abychom se mohli “plzeňáci” a “karlovaráci” sejít opět spolu v oáze klidu, pohody a vzájemného naslouchání v KD v Ostrově, za starostlivého dohledu organizátorů: W. Mikešové a I. Konývkové ze ZUŠ Ostrov. Dále nám přejí, aby pokud se sejdeme opět společně mohli postoupit jen ti nejlepší a ne za každý kraj jeden, třeba bez ohledu na kvalitu. Hodně zdaru přeje Jiřina Rottová, učitelka LDO ZUŠ A.D. Karlovy Vary.

Dětská scéna – Chotěšov

Západočeská přehlídka proběhla v aprílovém víkendu (30. 3. – 1. 4. 2001) v Chotěšově a jejím organizátorem bylo plzeňské občanské sdružení, divadelně-pedagogické centrum Johan. Účastníci přehlídky a lektorský sbor (Petra Rychecká, Veronika Rodriguezová, Jiří Pokorný a Tomáš Doležal) viděli celkem devět představení, z toho jedno nesoutěžní. Šest představení vzniklo na půdě ZUŠ, tři v ZŠ. Umělecká úroveň přehlídky byla rozkolísaná. Společně žitý čas v prostoru chotěšovské základní školy (ředitelství ji nabídlo celou k dispozici) vytvořil velmi přátelskou a příjemnou atmosféru, kterou posilovala ochota a vstřícnost organizátorů přehlídky, Veroniky Dvořáčkové a Romana Černíka.

Přehlídku zahájil soubor Dámská jízda ZUŠ J. Kličky Klatovy, pod vedením Hany Švejdové a Evy Štichové. Děvčata (a jeden chlapec) si vybrala v poslední době oblíbenou povídku R. Bradburyho, Celé léto v jediném dni. Porota se shodla, že tato divadelní podoba povídky patřila k těm povedenějším. Na počátku diváky upoutal šťastný scénografický nápad s igelitovým stanem; dlouhotrvající, neustávající déšť, podbarvený i zvukovým plánem se tak na jevišti stal skutečností. Bohužel ale nepřinesl řešení dalších situací a posléze se stal příliš malým prostorem, ve kterém děti nemohly rozehrát vztahy ve skupině, podle předlohy dosti ostré, hraničící se šikanou. Vztahy na jevišti byly většinou jen odříkané, vztah k hlavní hrdince, jejíž odlišnost je také znázorněna pouze odlišnou barvou kostýmu, je prezentován jen říkaným textem. Scéna s východem slunce, kdy na počátku skutečně nastane velká zvuková a světelná změna bohužel také končí v rozpacích a nejistotě, co v záplavě slunečních paprsků vlastně dělat. Mementem byl pak tvrdý závěr, který končí ve chvíli, kdy děti otevrou bednu s Margot, ale není jasné, co se s hrdinkou vlastně stalo a jestli se v bedně neudusila. V debatě vyšlo najevo, že diváci tento závěr přijali jako možnost sami o významu hrdinčina uvěznění přemýšlet a její možná smrt jim nevadila. Především díky šťastnému scénografickému nápadu, kdy v divadelní metafoře ožilo celé neutěšené rozbahněné a promoklé prostředí planety Venuše porota uvažovala i o návrhu nepřímého postupu tohoto představení.

Druhé představení pátečního večera, Za Ludmilou!, zahrál soubor Hop-Hop ze ZUŠ Ostrov. Režisérka a vedoucí souboru Irena Konývková dramaturgicky zpracovala ruskou předlohu A. S. Puškina Ruslan a Ludmila. Výtvarné pojetí scény, jednoduché dřevěné desky, které se rychle mění ve slavošanu, svatební postel, stromy v lese nebo labyrint chodeb čarodějova hradu vcelku vyvolávaly představu ruského venkova a také loutky, zavěšené na krku herců, jakoby voodoo postav příběhu, mohou v některých situacích divadelně řešit složité dějové situace. Tento princip ale zatím nebyl dotažen a nebyl tedy dostatečně jasným klíčem, který by složitý příběh vyjasňoval. Nejasnost divadelních prostředků se projevila zejména ve druhé části představení, kde dějová linka ztrácí pod kupou nejasného konání, znesnadněného textem, hudbou a zvuky i scénografií, a divák si klade řadu otázek (kam vlastně Černomor unesl Ludmilu, kde byla po celou dobu před svatbou s černokněžníkem, kdo je Farlaf, co se stalo s jednotlivými bohatýry, zda zahynuli nebo jen přestali pátrat po Ludmile atp.). Přesto ale toto představení z dílny zkušené režisérky patřilo k tomu nejlepšímu, co bylo možno na přehlídce zhlédnout a porota je navrhla k postupu na přehlídku do Trutnova.

Druhý den přehlídky, sobotu, zahájilo představení souboru Lucky pod vedením p. učitelky Kindlové, ze ZŠ Luby u Chebu, nazvané Setkání. Šlo o divadelní koláž básní Jana Nerudy, rámovanou jakýmsi sci-fi setkáním dvou studentů s básníkem, kterého potkají jako malého chlapce, který se ztratil. Následující Balada májová byla příjemným diváckým zážitkem včetně pointovaného závěru, kdy se vzývaná svatá pana Petronila změní v odmítavou zrůdovitou mládeň. Mezitím Jan vyrostl v mladíka, jehož čekají námluvy u Holinů a následuje Balada helgolandská. Nápadité kostýmy, vzbuzující představu rozbouřeného moře, ovšem již bez překvapivé pointy. Poslední setkání se starým básníkem, předznamenává loutkovou ilustraci Romance o Karlu IV., která je poměrně jasně nastolena, ale končí v bezradnosti a absenci divadelní akce. Poměrně silný didaktický náboj představení koresponduje s jeho účelem, seznámit a přiblížit hrajícím dětem i divákům - rozumějme žákům základní školy - opomíjené dílo velkého básníka.

Představení souboru František I. ZUŠ Františkovy Lázně Most bylo pokusem dramatizovat původní povídku Jamese Joyce Kočka a čert. Problematickou dramaturgií, zejména její nedůsledností poznamenala celé, jinak díky temperamentu hrajících dívek svěží a přirozené představení. Folklorně kostýmovaná děvčata touží po červených jablíčkách, která rostou na druhém břehu řeky, představované širokým pruhem látky, nataženým přes jeviště. Jedna z nich ráda jí ta zelená, nezralá, z vlastního břehu a proto je terčem posměchu kamarádek. Kluk, není jasné jestli je čert nebo ne, se rozhodne dívky nalákat na červená a jedné slíbí přes noc k lákavým jablkům postavit most (rohož, položená přes modrou látku). První, kdo ráno přejde most, padne do moci chlapce - čerta, taková je daň za rychlou stavbu. Jedna z děvčat se na most vydá, po výstraze nechce pokračovat dál, nemůže se ale ani vrátit. Snad přirostla uprostřed mostu? Odstrkovaná milovnice nezralých jablek vkročí za ní a bez překážek ji odvede zpátky na břeh. Tento jednoznačný zásah proti nadpřirozené moci děvčata nakonec smíří a ta, co si pochutnávala na červených jablíčkách nakonec dovolí, aby jedna z nich jedla nezralá.

Dopolední blok představení zakončil soubor ZUŠ Pecky z Domažlic vedený Danou Žákovou. Skupina desetiletých až dvanáctiletých dětí se představila upravenou pohádkou B.M. Kuldy, Podvedený čert. Vtipné scénické nápady byly umocněny nechtěnou dvojsmyslností (podkreslenou i kostýmy), zejména na počátku představení, kterou však soubor udržel v divácky snesitelné míře. Porota při rozhovoru s vedoucí souboru uvažovala, jestli by tato snesitelnost zůstala zachována v případě méně tolerantního publika, jestli si hrající děti jsou vyznění některých situací vědomy, a jestli je tato dvojsmyslnost a lechtivost textu vhodná pro věk hrajících dětí. Problematický byl také kolísající temporytmus představení, posílený jevištní nezušlostí dětí.

Odpoledne zahájili žáci deváté třídy ZŠ Karlovy Vary. Soubor desíti spolužáků – s příznačným jménem Na chvíli, spolupracující s p. učitelkami Alicí Dohnalovou a Ilonou Volopichovou - úsporným a zajímavým způsobem zkusil interpretovat Erbenova Vodníka. Šlo vlastně o

recitační vystoupení s nakročením k voicebandu. Text, rozdělený mezi osm vypravěčů a tři postavy - Matku, Dceru a Vodníka, (všichni po celou dobu seděli v půlkruhu na jevišti), byl podaný s pozoruhodným citem pro napětí a gradaci, sdělený bez zbytečných efektů a vlastně bez jakýchkoliv rekvizit, kromě orfiových nástrojů.

Vystoupení ZUŠ Nepomuk Zosmisměrky tuto baladickou atmosféru promptně změnilo. Soubor, vedený Lenkou Kohoutovou, sáhl po knize Ch. Lambdové, Pomoc, já se z té rodiny zblázním. Nedořešená dramatizace knihy americké autorky nechala diváky na pochybách proč, o čem a pro koho se hraje. Sarkastické epizodky, v nichž vystupovali křečovitě zparodovaní rodiče, prarodiče, učitelé i děti, zakončované jakoby ironizujícím poučením, bez sebemenšího zlidšťujícího pohledu. Tohle si myslí děti o svých rodičích? A rodiče o svých dětech? Nebylo by lepší vůbec se tedy nepotkávat, nevidět se a nemluvit spolu, když realita je tak děsivá? Nevím a bohužel to nevěděl ani soubor. Poslední soutěžní soubor opět nahlédl do kuchyně Karla Jaromíra Erbena (šéfkuchařem v tomto případě byl Jiří Suchý). Představení bylo uvedeno jako výsledek zábav o školních přestávkách. Soubor Osmikráska 21. ZŠ z Plzně - s panem učitelem Jiřím Sankotem - chtěl pobavit spolužáky i rodiče a tak sáhl po zparodovaném Kolovratu Jiřího Suchého. Děvčata souboru asi opravdu zkoušela jen o přestávkách pro své pobavení a podle toho vypadal výsledek. Přijel s nimi jako dozor příjemný pan učitel, který, doufejme, navštíví nějaké semináře, zaměřené na dramaturgii a režii dětského divadla a příště dokáže nadšení a chuť členů souboru zúročit v únosnějším kuse.

Voňavým doutníkem po dobrém obědě (nekuřáci prominou) a krásným rozloučením bylo nesoutěžní představení souboru Hyjta ZUŠ Domažlice. Apokryfní příběh Noc sehráli teenageři pod vedením Dany Žákové a přestože byl začátek dubna, ve všech probudili zapomenutou atmosféru vánoc a příběhu štědrovečerní noci, namíchanou z hudby českých houslí a klarinetu a orientálního světla olejových lampiček. Není divu, že jsme se pak všichni otáčeli a spolu s herci hledali na nebi tu zvláštní hvězdu.

Na nedělní dopoledne, kdy po několika zamračených dnech konečně vysvitlo slunce (trochu jako v Bradburyho povídce), organizátoři přehlídky zajistili společnou návštěvu chotěšovského kláštera. Když jsme se dost naprocházeli chladnými a poničenými chodbami klášterního komplexu (donedávna zde pobývala armáda a Karel Kryl tu prý napsal píseň Anděl), sešli jsme se v kapitulní síni, na dřevěnou zaprášenou podlahu svítilo vitrážemi slunce a účastníci přehlídky v tom proudu slunečních paprsků dostali své diplomy a ocenění. Téměř divadelní prostředí. Opravit chotěšovský klášter bude velmi těžká a dlouhá práce, plná překážek, stejně jako je těžká a obtížná práce těch, kdo pracují s dětmi a zkoušejí s nimi hledat cestu k divadlu. Přeji jim na té cestě dost sil a trpělivosti a děkuji těm, kteří přijeli svou práci do Chotěšova představit.

Veronika Rodriguezová

Region: Severní Čechy



LIBEREC

KRAJSKÁ PŘEHlíDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ A RECITAČNÍCH KOLEKTIVŮ

V nově ustaveném Libereckém kraji se konala Krajská přehlídka dětských recitátorů a recitačních kolektivů 19. dubna 2001 v příjemném prostředí budovy liberecké ZUŠ (pořadatelem bylo Pedagogické centrum Liberec a Základní umělecká škola Liberec) za vstřícného přijetí ředitele školy Tomáše Kolafy.

Porota pro I. a II. kategorii a pro kolektivy pracovala ve složení: Milena Hercíková, Jiří Bláha a Monika Lesáková, pro III. a IV. kategorii: Jana Vobrubová, Libuše Hájková a Stanislava Regálová.

Zastoupeny byly všechny okresy nového kraje, tj. Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily, a to jak postupujícími 24 sólisty, tak i třemi kolektivy (dva za okres Liberec, jeden z okresu Semily).

Součástí přehlídky byly pohovory s dospělými (pedagogy a doprovody dětí

I. a II. kategorie), jakož i recitátory III. a IV. za hojné účasti a zájmu, a pohovor poroty s vedoucími kolektivy.

Přednesy dětí I. kategorie se nijak zvlášť nevymykaly očekávané úrovni a možností (a to jak v kladném i záporném smyslu). Nicméně kromě výraznějších, živějších, přirozenějších osobitějších přednesů, jež byly také oceněny, vyznačovala se tato kategorie spíše jakousi všeobecností a povšechností přednesů, takže působila poněkud jednotlivo a šedě.

O úrovni II. kategorie patrně nejlépe vypovídá fakt, že byla oceněna a k postupu navržena pouze jedna recitátorka a to navíc s dosti dlouhým Charmsovým textem, jehož přednes je poznamenán (bohužel k horšímu) tím, že je souběžně realizován kolektivně v souboru, v němž recitátorka také pracuje a vystupuje.

Ve III. kategorii se objevily zajímavé výkony velmi dobré úrovně, takže bylo možno ocenit a navrhnout k postupu tři sólisty (a využít tak „zbylé“ místo z II. kategorie). Postupující jsou z Liberce, Turnova a Semil. Projev těchto recitátorů byl osobně zaujatý, s vlastním stanoviskem, sdělný a srozumitelný posluchači. I když v dramaturgii šlo o osvědčené kvalitní texty, recitátoři projevili zjevné potěšení v hledání vlastního přístupu k přednesu a jeho sdělení, a to u obou vybraných textů rovnocenně. Jejich výkony také projevily, že jde o recitátory poučené, dobře vybavené, dlouhodobě dobře vedené. V této souvislosti je až zarážející, že recitátoři z českolipského okresu zdaleka nedosáhli úrovně ostatních účastníků. Jejich přednes byl po všech stránkách podprůměrný, vnějškový, až nepřirozeně afektovaný, bez vlastního stanoviska, navíc technicky nevybavený.

Ve IV. kategorii jakoby celková úroveň ve srovnání se třetí poněkud klesala. Kromě oceněných recitátorů navržených k postupu, byly výkony neurčité, matné a nevýrazné. Celkově byl dramaturgický výběr značně bezradný a v případech, že šlo o texty málo recitované nebo „nové“, šlo spíše o výběr nevhodný (např. dívka z primy přednáší text J. Suchého Stará barová lavice vypravuje nebo má nevhodně vybraný úryvek z Malého prince). Druhý text působil namnoze jako „nouzový“, výběrem i přednesem. Pokud jde o českolipské, platí o nich totéž, co ve III. kategorii. Vede to k zamyšlení, je-li vůbec v okrese soustavně a hlavně poučeně pracováno s recitátory. Ocenění recitátorů navržených k postupu vysoce převyšovali celkovou úroveň. Byli osvětlením IV. kategorie a důkazem toho, že tato kategorie nemusí být „krizová“.

U recitátora z Frýdlantu v Čechách byla oceněna zajímavá a neotřelá dramaturgie dvou žánrově zcela odlišných textů, pochopení autorovy poetiky a osobitý přístup k jejímu porozumění a sdělení, včetně celkového zaujetí. Přednes obou textů byl na dobré srovnatelné úrovni. Recitátor z Lomnice nad Popelkou projevily kromě dobré vybavenosti schopnost živého předání humoru a radosti z přednesu u obou přednášených textů, i když oba jsou podobného žánrového ladění.

Kolektivy se představily svými vystoupeními po skončení I. a II. kategorie.

Po shlédnutí všech tří vystoupení porota dospěla k názoru, že z této přehlídky ne-navrhne žádný ze zúčastněných souborů k postupu (ani do širšího výběru), aniž by při pohovoru s vedoucími jasně formulovala své důvody. Na přehlídce se představil soubor Kvítka ZŠ Lesní Liberec s pásmem „Puberta“ (vedoucí Azalka Horáčková), kolektiv LDO ZUŠ Frýdlant v Čechách kolektivním přednesem básní A. Bartové, J. Kainara a I. Blatného s názvem „Sportovci?“ (vedoucí Eliška Herdová) a DDS Má to háček LDO ZUŠ Semily se scénickým zpracováním textů J.

Vodňanského „Ej moja paranoia“ (vedoucí Hana Mocková).

Celkově proběhlo regionální kolo v příjemné atmosféře a lze si jen přát, aby pod střechou liberecké ZUŠ v budoucnu zakotvilo, čemuž se její pan ředitel nebrání.

Je však třeba si i přát, aby se zlepšila práce libereckého Pedagogického centra, které v letošním roce nezvládlo situaci po stránce organizační, metodické ani finanční, neprojevovalo ochotu ani zájem vyjít přehlídce vstříc ani ve včasné zajištění potřebných podkladů a dokumentace (například včasné vydání a expedice propozic již pro okresní přehlídku, včasné zajištění dokumentace pro postupující recitátory aj). Organizační neschopnost Pedagogického centra se projevila již v době konání okresních přehlídek mimo jiné také neschopností komunikovat s příslušnými okresy kraje; jak jinak si lze vysvětlit to, že v době konání okresních přehlídek nebylo možno recitátorům sdělit, kde a kdy se bude konat regionální kolo. V neposlední řadě se nezáměrem libereckého Pedagogického centra (krajského, nově ustaveného) manifestoval

i tím, že se nikdo nepřišel na přehlídku podívat (ačkoliv se konala ve všední den, nikoli úřední).

Výsledky přehlídky - ocenění a postupující sólisté:

- I. kategorie – I. místo bez postupu (končí v krajském kole):
Dominika Cvejnová, ZŠ Sokolovská, Liberec
Eliška Petružálková, ZŠ Hrádek n/Nisou - Donín
Stephanie Van Vleet, ZŠ Pivovarská, Jablonec n/Nisou
- II. kategorie – I. místo s postupem:
Lýdie Sedláčková, ZŠ Vesec, Liberec
2. místo
Marcela Lukešová, ZŠ Jizerská, Semily
- III. kategorie – I. místo s postupem:
Lucie Dvořáková, Gymnasium Jeronýmova, Liberec
Lenka Kepková, ZŠ Žižkova, Turnov
Pavel Martinec, ZŠ Komenského, Semily
- IV. kategorie - I. místo s postupem:
Jakub Bachtík, ZUŠ Frýdlant v Čechách
Milan Novotný, ZŠ Komenského, Lomnice nad Popelkou

Jana Vobrbová a Eliška Herdová

Region: Jižní Čechy



České Budějovice

OBEČNÁ ÚVAHA O RECITAČNÍCH SOUTĚŽÍCH

Umělecký přednes dětí je pro mne obor, ve kterém nemám mnoho zkušeností a který ve mně vyvolává celou řadu otázek. Zejména poté, kdy jsem v letošním roce s dětmi našeho souboru připravila několik textů a zúčastnila se s nimi recitační soutěže.

OTÁZKA PRVNÍ : úloha pedagoga při práci s recitátorem. Je učitel ten, kdo žákovi nabídne okruh literatury a konzultuje s ním JEHO VLASTNÍ VÝBĚR recitačního textu, nebo je tím, kdo za žáka text vybere a díky svým zkušenostem se „trefí do černého“ ?

A jaká je další práce pedagoga s žákem? Je to jen jakýsi konzultant, korepetitor, který recitátorovi pomáhá rozkrýt význam a kontexty přednášeného textu a dále se snaží být jen jakýmsi zrcadlem, ve kterém se odráží recitátorův projev, nebo je to manipulátor, který dítěti předehrává, vtluče mu do hlavy správnou intonaci, odpovídající výraz obličeje a celkový temporytmus recitačního výkonu ? Setkala jsem se s recitátory, na kterých byly vidět oba přístupy, dokonce s celou „recitační školou“, kde jsou si žáci jedné učitelky podobní jako vejce vejci. Od podobného výběru textů až po stejné zářivé úsměvy na posluchače a profesionálně „příjemný“ výraz v obličeji. Zdá se, že recitátoři, kterým jejich učitelé připraví téměř všechno, mají větší úspěch - díky zkušenosti učitele jsou jejich texty lépe vybrané, jejich výraz i práce s textem jsou na vyšší úrovni, protože je to vlastně výraz i práce s textem učitelova.

OTÁZKA DRUHÁ : úloha porotce při hodnocení recitačního výkonu. Sama jsem se ocitla v porotě krajského kola - 4. kategorie s Alešem Vrzákem a Lenkou Krčkovou. Shodli jsme se na tom, že výběr textů i vnitřní vybavenost dětí byla tentokrát slabá. Ale dá se vůbec spravedlivě poznat, co je SKUTEČNĚ výsledek práce dítěte a jak velký podíl má na jeho výkonu učitel ? Dají se porovnávat výkony dětí, které jsou různě vyspělé (fyzicky i mentálně), jsou z různých skupin (žáci ZUŠ, nebo žáci venkovské malotřídky) a mají tedy různé zkušené učitele ? Porotce to má velmi těžké. Musí si stanovit obecná měřítka, všechny recitátory měřit podle nich a dopustit se tak vždy jisté, byť omluvitelné, nespravedlnosti. Vždyť jak spravedlivě porovnat recitační výkon dítěte evidentně disponovaného s dítětem, které pro zvládnutí svého výkonu muselo překonávat mnohé handicap, text si vybralo a připravilo samo a byť s chybami - předneslo ho na svém současném maximu ?

OTÁZKA TŘETÍ : soutěžit či nesoutěžit ? Pravidlům i celkovému organizačnímu řádu soutěže v uměleckém přednesu dětí rozumím. Ať se budeme tvářit sebestřátněji a i když budeme víc a víc zdůrazňovat, že nejde o soutěž, ale jen o přehlídku, společné setkání, či něco podobného, v dětech přirozená soutěživost je. A v učitelích - co si budeme povídat - je taky. Navíc je tu nějaký tlak ze strany rodičů, nebo školy, která recitátory do soutěže vysílala a má zájem na tom, aby její žáci byli co nejúspěšnější. Soutěž to tedy je, to nemůžeme popřít. Vždyť dostat se až na DĚTSKOU SCÉNU - to je úspěch, na který se vzpomíná někdy i celý život. Tím spíš bychom se měli vyvarovat všeho, co v dětech může vzbudit pocit, že vše je nějak předem rozhodnuté, nespravedlivé, nebo zmanipulované. Tento pocit, bohužel, zůstává v mnoha recitátorech, poté, co sami neuspěli.

A my tomu nahráváme. V našem kraji je už několik let zvykem, že v porotě krajského (a letos i okresního) kola zasedají lidé více či méně spjatí s pořádací školou (učitelka, bývalá žákyně, dcera učitelky). Osobně si těchto lidí velmi vážím a nechci je obviňovat z toho, že by úmyslně manipulovali s ostatními členy poroty ve prospěch svých žáků. Myslím si jen, že pro dobrý pocit všech zúčastněných dětí i jejich učitelů by se takové věci neměly stávat. Ono totiž jinak vypadá, když neuspějete, ale rozhodne o tom NAPROSTO NEZÁVISLÁ a naprosto nenapadnutelná porota a jinak, když musíte svým žákům vysvětlovat, že sice postupují (téměř výhradně) žáci pořádací školy, kteří měli i svou zástupkyni v porotě, ale že je to všechno spravedlivé a čestné ...

Renata Slavíková, Zlív

Bechyně

Deset malých černoušků v jihočeském podání

Už cestou na přehlídku jsem s Jardou Provazníkem žertoval na téma Deset malých černoušků, když jsem vzpomínal, jak ještě před několika lety jezdila porota z Prahy do Bechyně plně obsazeným vozem a někteří další se ještě sjížděli na místo činu hromadnou dopravou. Říkal jsem, že nás porotců ubývá jako těch černoušků v detektivce, co napsala Agatha Mary Clarissa Christie (všimněte si, že i její jméno je ve všeobecném povědomí zredukováno na polovičku).

Kdyby šlo jen o oběti v řadách lektorského sboru, dalo by se nad tím mávnout rukou, někdo by to dokonce s nadšením přivítal, leckdo by se asi i na likvidaci sám rád podílel.

Větším problémem je, že stejným ne-li razantnějším úbytkem jsou postiženy i hrající dětské jihočeské soubory. Kam až sahá moje paměť, odehrávala se přehlídka vždy ve dvou dnech. Letos se vešla bez problémů do dne jediného. Je také pravdou, že v minulých letech jsme každoročně viděli škálu od velmi dobrých představení, reprezentujících kvalitní práci s dětmi i vysokou míru divadelních zkušeností a dovedností, přes slušný průměr až po případy přímo odstrašující, hraničící s nevkusnou manipulací s dětmi ve službách ambiciózních vedoucích. Letošní ročník byl poněkud odlišný. To, na co jsme byli zvyklí na straně příjemných zážitků, zůstalo v podstatě zachováno jen ve dvou inscenacích z dílny jihočeské stálice Mirka Slavíka, pak už následovala jen tři představení (plus jedna ukázka práce v ZUŠ), která lze zařadit spíše do oblasti solidního průměru, jež ale ani nenadchnou, ani neurazí. Dostí skromná účast na druhdy tak agilní jihočeský kraj.

Jakýsi neurčitý nepřijemný dojem (téměř jako po vytrženém zkaženém zubu) ve mně zůstává z toho, že letos nedorazilo žádné divadlo typu *noční můra pedagoga dramatické výchovy*. To je na jednu stranu možná dobře (pokud se jejich vedoucí dnes věnují třeba ornitologii, geologii nebo paleontologii), na druhou stranu možná špatně, pokud pokračují ve svých výchovných a divadelních postupech patřících spíše do předminulého století, skryti před zraky dramatické a pedagogické veřejnosti.

Smutné je, že ani skupině souborů, které jsem označil za průměr, se osud deseti malých černoušků nevyhýbá. A tak je nejvyšší čas, aby se našel nějaký jihočeský Hercule Poirot, či nějaká jihočeská slečna Marplová, kteří by tento tristní úbytek zastavili.

Jihočeská přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních kolektivů *Bechyňské jaro 2001* se konala 6. dubna 2001. Zúčastnilo se jí pět souborů se šesti inscenacemi:

DDS-2000, České Budějovice, D. Hevier-Jiří Žáček: Nevylazuj jazyk na Iva,
Divadlo za rohem, České Budějovice, Zvířátka a loupežníci
HUDRADLO, Zlív, Mirek Slavík: O vrabci s uštířeným jazykem
ZŠ Humpolec, Malá čarodějnice kuje pomstu
Dětský DS Zdeňka Čelíkovského, Petrovice u Sedlčan, Richmal Cromptonová-Marie Chytrová: Psanci
HUDRADLO, Zlív, H. CH. Andersen: SLAVÍK

Porota doporučila k přímému postupu na celonárodní přehlídku Dětská scéna 2001 v Trutnově inscenaci Slavík DDS HUDRADLO ze Zlív a do širšího výběru doporučila další inscenaci HUDRADLA O vrabci s uštířeným jazykem.

Porota pracovala ve složení: Roman Černík, Daniela Kolářová, Jaroslav Provazník, Radim Svoboda (Předseda určen.)

Radim Svoboda

Region: Jižní Morava



Sóloví recitátoři v Třebíči

K pořádání recitační přehlídky lze přistupovat tak, jak jsme to znávali za "starých dob", tedy na principu, "aby se vlk nažral, a koza zůstala celá". Je to jednoduchý recept: Na jedno místo a do jednoho času vtěsnat všechny recitátory, aby všichni mohli odříkat svůj text, a pokud možno jen jeden, aby se čas zbytečně nenatahoval, ale aby bylo povinnosti učiněno za dost. To ostatní - má-li to smysl, je-li to zúčastněným k něčemu - je už vedlejší.

Recitační přehlídky (okresní i krajské, resp. regionální či oblastní) zorganizované tímto způsobem, zná asi většina z nás. Já ale znám taky recitační dílny, které se konají několik (!) dní: každé kategorii je vyhrazen jeden celý den, porota, a v tomto případě je vskutku na místě termín *lektorský sbor* začíná každý přehlídkový den tím, že pro recitátory vede alespoň hodinovou nebo i delší praktickou dílnu, při níž se dětské recitátory vzájemně seznámí, uvolní a na svůj výkon připraví. A teprve pak - v příjemné atmosféře, kdy jsou všichni zvědaví na to, co si ti ostatní připravili, co budou přednášet, - začne vlastní recitační přehlídka. Takhle to už léta praktikují v Hradci Králové. A to nejen na krajské, ale už i na okresní přehlídce, kde to má metodický význam snad ještě větší než ve vyšším kole. Doporučuji, abyste se zeptali hradeckých dětí-recitátorů a jejich vedoucích a učitelů, jestli by tenhle systém měnili za jiný. (Výmluvnou odpovědí byla letos návštěva havlíčkovobrodské "delegace" na hradecké přehlídce. Ačkoliv podle nového krajského uspořádání Havlíčkovobrodští už pod Hradec nespádají, přijeli do Hradce se svými recitátory znovu, a nebylo to zdaleka jen ze setrvačnosti. Vědí velmi dobře, že všechno - i recitace - chce svůj čas, svůj prostor a tu správnou, vstřícnou atmosféru a pohodu.)

Třebíčská recitační přehlídka se nedá zařadit ani k jednomu, ani k druhému modelu přehlídek. Není ani přesměřovaná úspěšná, ale stihne se vždy za jediný den. Organizátoři v čele s ředitelem ZŠ Benešova Jaroslavem Dejlím, který se dlouhá léta přednesu s dětmi úspěšně věnoval, a proto ví, co tato disciplína vyžaduje, vyhradí vždy jeden prostor a jednu porotu dvěma kategoriím. Jedna porota měla na starosti ty mladší, tedy I. a II. kategorii (letos tvořila jádro této poroty dvojice Jaroslav Dejl a Hana Dvorská), druhá porota (letos to byli Jakub Hulák, a autor tohoto článku) sledovala vystoupení recitátorů III. a IV. kategorie. Výhodou tohoto rozdělení bylo to, že se přednášeči, kteří si jsou vyspělostí a zájmy blízko, mohli vzájemně vidět a slyšet, nevýhodou byl velký časový přes. Na povídání o přednesech už - zejména u nejvyšších kategorií - zbylo tak málo času, že bylo možné se letmo dotknout jen toho nejdůležitějšího.

O čem si porota povídala nebo spíš stihla popovídat s III. a IV. kategorií letos?

O tom, jak důležité je umět si zvolit kvalitní text, který přednášeči i jeho vedoucímu umožňuje jít do hloubky a objevovat jeho nové a nové kvality.

O tom, že přednes je živý a přesvědčivý tehdy, když nezůstane jen u reprodukce slov, ale je podložen "představovým filmem".

O tom, že přednes znamená *interpretaci* textu, tedy zaujímání vlastního stanoviska k autorovu textu a sdělování nejen tohoto

textu, ale i svého vlastního vztahu k němu ostatním, tedy divákům.

O tom, že se nevyplácí mechanická "jízda na jistotu", tedy že není dobře spoléhat se na to, že mně jeden autor či typ textu sedí, a že se naopak vyplatí zvolit si druhý text výrazně odlišný od textu prvního.

Opět o problému Macourek a jeho poetika a jazyk.

A také o tom, že přednes není dramatický monolog.

A samozřejmě o tom, že mezi psanou a mluvenou češtinou je rozdíl a že interpunkce nemusí mechanicky určovat přednes. (I v těchto kategoriích jsme až příliš často slyšeli "čtení" všech čárek, které se v textu nacházejí.)

Jako specialita letošního ročníku vyvstal problém výslovnostních vad ve velmi vyhraněné podobě: připustit do soutěže přednášeče s výraznou výslovnostní vadou (např. s vadnou výslovností r a ř nebo nečistými sykavkami), nebo ho předem diskvalifikovat? Zatímco se v sále objevilo několik hlasů rezolutně požadujících, aby děti s takovými vadami nebyly vůbec do soutěže připouštěny, vyskytlo se několik hlasů, které s tímto názorem bouřlivě nesouhlasilo.

Nešlo tu jen o dílčí, marginální problém. Byla to diskuse dotýkající se samé podstaty a smyslu dětského přednesu. Je cílem vystoupení dětských recitátorů získat ceny, a tedy reprezentovat své pedagogy, nebo je smyslem této činnosti rozvoj recitujícího dítěte? Vyhraněně formulováno: Je recitátorovo veřejné vystoupení cílem, nebo prostředkem? Neskrývám, že pro porotu bylo příjemným zjištěním, že se účastníci debaty přiklonili - soudě podle diskutujících - k druhému názoru.

Závěrem zajímavý poznatek: Zatímco v posledních dvou třech letech jsem měl pocit - a nebyl jsem sám -, že s nejzajímavějšími přednášečskými výkony se lze setkat v té nejstarší kategorii, zatímco recitátoři III. kategorie (6.-7. třída) patřili naopak k těm nejslabším. Letos se poměr obrátil (a nebylo tomu tak jen v Třebíči): nejstarší kategorie nabídla relativně málo zajímavých výkonů, zatímco v III. kategorii dalo porotě velkou práci doporučit pouhé dva recitátory do celostátní dílny.

Jaroslav Provazník

Zábřeh

Regionální dílna dětských recitátorů pro oblast střední Moravy se už tradičně konala v KLUBu a DDM v Zábřehu (24. dubna 2001). Po přípravné schůzce lektorského sboru a krátkém úvodním vystoupení tanečního souboru zpestřeným chvilkovým výpadkem proudu se naráz rozběhla paralelní vystoupení všech čtyř kategorií. Přehlídka byla velmi dobře organizačně zajištěna, jen je škoda, že se organizátoři vzhledem k nedostatku finančních prostředků musí soustředit především na to, aby bylo v daném čase možné stihnout přednes prvních textů, poradou lektorského sboru, přednes druhých textů u vybraných recitátorů, závěrečnou poradou lektorského sboru, vyhlášení postupujících dětí a krátké povídání s recitátory a jejich doprovodem. Někteří účastníci se i tak předčasně loučili, aby dohonili poslední přijatelný vlak domů. Sebelepší příprava pak bohužel nezabrání tomu, že se z kýžené „dílny“, či „setkání“ stává honička, kde přes veškerou snahu nikdo nemyslí na nic jiného než na svůj úspěch v soutěžním klání. Přesto přinesla akce příjemné zážitky, zvláště přičiněním pedagogů a rodičů, kteří projevíli opravdový zájem o věc a při závěrečné diskusi vedli s lektory konstruktivní dialog, který by jim mohl pomoci v další práci.

Lektorské sbory jednotlivých kategorií byly tvořeny vždy jedním zkušenějším členem z řad lektorů, kteří se pravidelně zúčastňují přehlídek po celé republice (Jaroslav Dejl, Jana Křenková, Stanislav Nemrava, Jakub Hulák) a dvěma lektory z místa či blízkého okolí (ze jmen, která vyluštím z evidenčních listů to byli mj. Jana Patková, Leoš Březina, Marie Brožová a Ludmila Lepšíková).

Protože už v rámci přehlídky nebylo možné setkat se s porotami ostatních kategorií, mohu se zmínit jen o čtvrté, v níž jsem zasedal. Její úroveň nebyla příliš vysoká, objevilo se zde mnoho prohřešků, které recitátorům v tomto věku a na krajské úrovni nelze jen tak odpustit. Přesto zde ale bylo několik zajímavých vystoupení, z nichž bylo cítit silné osobní zaujetí pro téma textu a poetiku autora. S Hanou Sovovou a Pavlem Drozdem se setkáme na Celostátní dílně dětských recitátorů v Trutnově.

Jakub Hulák

Region: Severní Morava



Uherské Hradiště

Divadelní festival Žebňák/pořádaný pod patronací Klubu kultury, Občanského sdružení Několikaspřeží, Domu dětí a mládeže, Základní umělecké školy a Městských kin v Uherském Hradišti/ přivezl rozmanitý náklad. Vůz byl pln, ba přeplněn: devět představení regionálního kola dětských recitačních a divadelních kolektivů „Dětské scény“ a třináct souborů mladého divadla, aspirujících na „Šrámkův Písek“. Tento náklad bylo nutno shlédnout ve dvou dnech 30. a 31. března 2001 v hradištském domě kultury.

O mladém divadle jste si přečetli v Amatérské scéně č. 2 v zasvěcené úvaze Karola Horvátha, na mě padl los zmínit se dětských souborech. /Ach! Není vždy snadno ba ani příjemno, leč - jinak mi nelze.../.

Gymnázium Kroměříž, Čarodějny báli. Nekvalitní předloha, nabídnutá gymnazistům chtivým divadla. Tolerance k předvádění, povolenosti těla, forzi. Škodí se hrací, divákům i divadlu. Nechápu záměr pedagoga, podporujícího šíření obecně pokleslého vkusu.

Ani vynikající předloha /verše M. Holuba/ nezachrání představení, z něhož cítíme absenci opravdové snahy dobrat se vlastního porozumění veršům na úrovni věku a zkušenosti interpretů... Studenti jsou plni elánu, ale otázka, pro koho představení hráli a hrají, by je v regionálním kole neměla zaskočit. Škoda. Gymnázium Kroměříž, Jdi a otevři dveře /Následuje výdech - mám to za sebou..../.

Do Žebňáku se ale vejde dost. I zpívající kluci a holky kravají, co se nemusí kašpařit. Lidové škádlivky, říkadla, rozpočítadla jim jdou s potěšením z pusy. Předvádějí náznak situací, vztahů a naivitu v intonaci nevadí. Cítili by se možná ještě volněji, oblečení „civilně“. ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm, Na pastvě /Kravají/

Jako dneska vzniklý obrázek inzitivního umění jsme vnímali školní třídu z Vidče, vážně předvádějící slovem, ovce a zpěvem vlastní mystifikační příběh o rodném kraji a visce. Co v budoucnu? Sousedské divadlo či TV estráda? Důvěřujeme vkusu a taktu paní učitelky a začínající vedoucí v jedné osobě! ZŠ Vidče - pásmo poezie.

M. Lukešové Bačkůrky z mechu jsou příjemné a dětem se naštěstí pořad líbí. V čem je problém? Jak je nabídnout v jevištní podobě neomšelé, nenacvičené, nepopisné, „nezmechanizované“. A tak bylo nejlepší při vystoupení pozorovat děti, jak si odřikávají spolu s recitátorem texty nepřidělené jim režii, protože na ně mají chuť taky. ZŠ Zachar Kroměříž, Bačkůrky z mechu.

To jste ještě neviděli - /revue? pásmo? kabaret?/ Asi svědčí proti názvu, že se mi tam mlhavě vybavuje: studentská zábava, občas zasrší vtipem, nápadem, temperamentem, ale ve sledu táboračkových scének se ztrácí to, jaký mám vztah k předváděnému, podle jakého klíče vybírám „obrázky ze světa“ Pozitivní divadlo Vsetín, To jste ještě neviděli.

Literárně - dramatický obor uherskohradišťské ZUŠ nabídl tři představení: Čerstvě vzniklé Sny, autorské pásmo skupiny dívek. Nahozeno svižně, se zjevnou snahou a sebeironií. Děvčatům chybí zatím od vzniklého odstup, cit pro pointování, schopnost škrtu - ale doufejme! ZUŠ Uherské Hradiště, Sny.

Pro recitační kolektiv byla zvolena jedna z Velice amerických pohádek P. Šruta Willy a chlupatec. Kvalitní předloha, úvodní nápad a rozvíjení zápletky prokazatelně zaujaly dětské posluchače v čase, kdy už propukla všeobecná únava. Možná i jejím působením se výkon hrajících v druhé části rozmělnil, možná i celková délka představení přesahuje jejich možnosti nabídnout uzavřený, dotvořený celek. ZUŠ Uherské Hradiště, Willy a chlupatec.

Je-li měřítkem úspěšnosti inscenace pozornost publika, jemuž je určeno, pak nejlépe tuto podmínku splnilo Pět holek na krku podle známé předlohy I. Hercíkové. Představení, dobře „vymyšlené“ sice dosud nedrží pevně pohromadě, je místy rozvláčné, nabízí dospívajícímu divákovi - vrstevníku, spoluúčast na vývoji příběhu, a v tom je jeho nesporný přínos. Svědčilo by mu komorní prostředí, pokulhává kultura pohybu i řeči, kostýmy pravděpodobně nejsou definitivní, výkony členů souboru jsou velmi nevyrovnané - ale přejme jim, ať je jim dána možnost s chutí všechny rezervy objevovat a představení hrát. ZUŠ Uherské Hradiště, Pět holek na krku.

V hlubokých nočních či časných ranních hodinách porota doporučila:

Recitační kolektiv: ZUŠ Uherské Hradiště, Willy a chlupatec, P. Šrut - H. Nemravová a kol. Do širšího výběru: ZŠ Vidče, Cesta do Vidče, ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm, Na pastvě, A. Němcová Divadelní kolektiv: ZUŠ Uherské Hradiště, Pět holek na krku, I. Hercíková - H. Nemravová a soubor. Do širšího výběru: ZUŠ Uherské Hradiště, Sny, K. Marholtova

Jana Křenková

Ostrava

Letošní krajská přehlídka Dětská scéna 2001 v Ostravě byla stejně jako v minulých letech náročná. Úkolem diváků bylo zhlédnout od pátečního rána do nedělního poledne (6. – 8. dubna 2001) čtyřadvacet přehlídkových představení, povinností porotců bylo navíc všech čtyřadvacet kusů poctivě analyzovat a hodnotit. To, že tato povinnost nebyla nepříjemná, bylo dáno jednak pečlivou organizací Saši Rybeckého a jeho týmu z Domu dětí a mládeže na Mariánských Horách a příjemnou atmosférou celé přehlídky, jednak mimořádnou vstřícností vedoucích souborů a jejich vstřícností a zájmem při průběžných diskusích s porotou.

Letošní přehlídka nepřekvapila špičkovými inscenacemi, přinesla ale plno příjemných zážitků z poctivé práce vedoucích, kteří jsou ochotni konfrontovat výsledky své práce s dětmi, naslouchat názorům diváků a tuto zkušenost přenést do další práce.

Podstatnou skupinu tvořily stejně jako v minulých letech soubory ze základních škol. Jejich silnou stránkou je zjevné nadšení z divadelní práce, na které se často podílejí i rodiče dětí a jejímž výsledkem bývá významná kulturní a společenská událost pro celou obec. Poněkud problematičtěji ovšem působí inscenace některých školních souborů v kontextu divadelní přehlídky, kde náhle vystupuje do popředí nezkušenost vedoucích v inscenační práci a nedostatečná vybavenost dětí v souboru, tvořeném často školní třídou. Jinou skupinu tvořila představení, která v sobě neskrývala ambice vytvořit „skutečné divadlo“, přirozený projev dětí zde byl ale často překryt efektem nebo přepjatým „herectvím“ či šarží. Přesto ale na přehlídce převažovaly pokusy sympatické a pokorné, slibující nadějný další vývoj souborů a jejich vedoucích.

Nezkušenost a popisnost v práci s výrazovými prostředky se projevily v neadekvátně epicky pojatém představení O 7 trpasličích a ještě jednom navíc souboru Hvězdičky DDM Frenštát pod Radhoštěm nebo v Pohádce o dvanácti měsíčkách ZŠ Stará Ves u Přerova poznamenané vnějškovým projevem a mechanickou deklamací veršů. Na chybějící zkušenost dětí potřebnou k naplnění hereckých nároků na čínohemí divadlo narazil soubor Bigini di Ostrava ze ZŠ Ostrčilova z Ostravy v pohádce O škaradé princezně, podobně jako DS Paleček ze ZŠ Hnojník v dnes poněkud omšelém a bez nadhledu podaném Sypalově muzikálu Cesta do pohádky a zpátky. Podobný problém provázel i představení přerovské „ochotnické líhně“ souboru Kandráska Poštácká pohádka, kde děti působily živě a přirozeně v rolích skřítků, méně už třeba v rolích Frantíka a Mařenky. Děti z junáckého divadelního souboru Prameny naopak projevily schopnost autentického jednání, bohužel ale v prvoplánově didaktické a v použitých prostředcích místy nevkusné inscenaci Panenka Jablenka pojednávající nejružnější zdravotní nástrahy, které číhají na děti školního věku. Vedoucí souboru ZŠ Jugoslávská z Ostravy se v představení Krabičková pohádka naopak podařilo nabídnout dětem vyjadřovací prostředek, který by jim měl umožnit dobře se cítit na jevišti a vyhnout se nástrahám herecké charakterizace. Tato šance však ve hře s krabicemi nebyla využita, vystoupení působilo paradoxně staticky a málo hravě.

Hlasitá hudba, nesoudně dlouhý taneční úvod a mechanické naplňování režijního záměru poznamenaly Tajemný příběh o Barbaře souboru Štrapeček ZŠ Děřichov zajímavý ale tím, že šlo o zpracování autentické pověsti přímo z místa působení souboru. Dětem ze souboru Troubeniček ze Štramberku scházely potřebné dovednosti k tomu, aby v představení Kytice herecky „stačily“ efektnímu hudebnímu doprovodu, na překážku ale byl i zmatek v použitých prostředcích. Představení souboru Průvan ze ZŠ Jeseník O Elišce vzniklo na motivy filmové pohádky a filmové pohádky nezůstalo příliš dlužno. Viděli jsme tak šišlající a pohybově afektované čarodějnice, vodníky a další pohádkové postavy s nezaměnitelným televizním náterem. Krátký výstup Opatnosti nikdy nezbyvá souboru HADAFI ze ZUŠ J. Králíka v Opavě začal zajímavě a slibně ve stylu klasické pantomimy, žánr však bohužel nebyl dodržen do konce a mladí aktéři ve svém přepjatém slovním jednání nezapřeli nepříjemné „konzervatoristické ambice“. Až do šarže a křečovitosti se dostal herecký projev starších dětí ze souboru Bílá ponožka z DDM Kopřivnice v čínohemím zpracování Čapkovy povídky Věštýně. Dům na zbourání Tennessee Williamse pak představoval velmi ambiciózní pokus o psychologické herectví a o „Velké Divadlo“ na textu naprosto vzdáleném věku a zkušenosti aktérů.

Kuriozitou přehlídky byl výstup souboru Vajdík ZŠ Šenov nazvaný Škubačka... Šlo o jazykově dobře zvládnutý rozhovor v místním nářečí, kde i přes pochopitelné rezervy dětí v oblasti realistického herectví nechyběly přesvědčivé momenty hereckého jednání. Divadelní soubor Vědiček z Nového Jičína se představil ve dvou zajímavých představeních nazvaných Dabing a Výlet. V obou případech jsme viděli skupinu slušně herecky vybavených a velice zanícených dětí, v jejichž netradičních, mímě recesistických autorských kolážích příběhů, písní a tanečků však nebylo možné odhalit, o čem se vlastně hraje, ať jde o téma či samotnou fabuli.

Soubor LDO ZUŠ Český Těšín stejně jako v minulých letech nezapřel mimořádný cit vedoucího Josefa Bičíšského pro herecké vedení dětí. I letošní představení Sen ale trpělo především problémem dramaturgickým, zvláště když šlo o zcela autorský text stavějící na bezbřehé libovůli snové poetiky.

Významnou část přehlídky tvořily recitační inscenace. Ty se letos málokdy dokázaly vymanit z mezí popisné ilustrativnosti. Platí to o obou vystoupeních v kraji známého souboru Střelky (ved. Iva Doudová) Písničky bez muziky i Dvakrát z knihy nesmyslů, která ovšem jako vždy strhla diváky pohybovou propracovaností a přesností i bezchybnou jevištní mluvou. Přesnější práce s pointou a střihem scházela představení Ptačí povídání souboru Paleček ze ZŠ Hnojník (ved. Anna Ševečková). V pásmu veršů Emanuela Frynty Tak nějak – já nevím přípravy Dividla Ostrava se kromě popisnosti objevily i základní nedostatky v práci s veršem, dlužno ovšem říct, že šlo o skupinu velmi malých a nezkušených dětí. Pouhou mechanickou a nevzrušenou deklamací Prévortových veršů pak bylo vystoupení Z pohádek pro nehodné děti souboru Třešničky ZŠ Šumperk. Pokus o jevištní ztvárnění nonsensové poezie souboru ZŠ Komenského Frýdlant nad Ostravicí pod názvem Zázraky a divy se svou sentimentální a falešně rozněžnou poetikou bohužel minul s podstatou nonsensu.

Nejzdařilejším recitačním vystoupením bylo pásmo básní Josefa Hanzlíka Cesta želvy po světě v podání souboru Kudrlinka ZŠ Ámos z Bruntálu (ved. Anna Románková). Přes nápaditý princip a živě rozehraní si ovšem soubor neporadil s pointami některých veršů, především pak s rámcem inscenace, který by hlouběji odůvodnil řazení jednotlivých textů.

Lektorský sbor ve složení Jitka Kvasničková (Ostrava), Marián Lacko (Rimavská sobota) a Jakub Hulák (Praha) nakonec nedoporučil žádný soubor k přímému postupu na celostátní přehlídku, inscenace Cesta želvy po světě a Dar nominoval do širšího výběru.

Jakub Hulák

CO DNES A CO ZÍTRA

?

Věc:	soutěž
Název:	Kročeje historie
C. j.	1.00
Schválil:	Dvořáková č. 7

Centrem veškerého letošního dění je Národní dům. Zde sídlí paní ředitelka Zina Rýgrová, právě lze potkat Olinu Králíkovou, Jakuba Huláka a celou řadu dalších lidí, které zrovna nutně potřebujete potkat - včetně redakce. Navíc je to budova neobyčejně zajímavá...

Otázka dne zní: **Kdo nechal Národní dům postavit a kdy byl otevřen? Komu sloužil?**

Vaše odpovědi jsou očekávány v redakci!

Kdo že má odpovídat? VŠICHNI !

Proč? Každý den bude ze správných odpovědí vylosován 1 výherce!

Čeho se dočká? Dárku!



DĚTSKÁ
SCÉNA

pátek 22. 6.

7.00 - 8.00	snídaně - recitátori	
8.15	informační schůzka s recitátory a jejich doprovodem	SLŠ -A
8.30 - 10.30	dílna pro recitátory II. kat.	SLŠ - 2
	dílna pro recitátory III. kat.	SLŠ- 3
	dílna pro recitátory IV. kat.	SLŠ- 4
11.00	zahájení recitační části DS 2001	SLŠ-A
11.15 - 12.45	vystoupení recitátorů II. kat.	SLŠ-A
12.45 - 14.00	oběd - recitátoři	
14.00 - 21.00	prezence seminaristů	ND
15.00 - 17.00	beseda lektorského sboru s recitátory II. kategorie a jejich doprovodem	SLŠ-A
	diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kat. + seminář A	SLŠ-1
	dílna pro recitátory III. kat.	SLŠ-3
	dílna pro recitátory IV. kat.	SLŠ-4
18.00 - 19.00	večeře - recitátoři	
18.30 - 20.00	večeře - soubory	
20.00	večerní program pro sólové recitátory	SLŠ-T
21.30	informační schůzka se seminaristy	ND

sobota 23. 6.

7.00 - 8.00	snídaně - recitátoři	
7.30 - 8.15	snídaně - soubory, seminaristé	
8.00 - 8.45	dílna pro recitátory II. kat.	SLŠ-2
	dílna pro recitátory III. kat.	SLŠ-3
	dílna pro recitátory IV. kat.	SLŠ-4
8.30 - 12.30	semináře pro dospělé	
	seminář B	MěÚ
	seminář C	Nivy
	seminář D	ZUŠ-D
9.00 - 11.00	vystoupení recitátorů III. kat.	SLŠ-A
11.00 - 12.30	oběd - recitátoři, seminaristé A	
12.30 - 14.00	oběd - soubory, seminaristé B, C, D	
12.30 - 14.00	beseda lektorského sboru s recitátory III. kategorie a jejich doprovodem	SLŠ-A
	diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a IV. kat. + seminář A	SLŠ-1
	dílna pro recitátory II. kat.	SLŠ-2
	dílna pro recitátory IV. kat.	SLŠ-4
14.30	zahájení přehlídky souborů	ND
14.40 - 16.40	1. blok vystoupení souborů	
	* Na jednom stromě	ND
	Gymnasium P. Krázkovského Brno	
	* Willy a chlupátek	kino
	LDO ZUŠ Uherské Hradiště	
	* Mluvili jsme do rádia	kino
	Páni kluci, ZUŠ Žatec	
	* Píseň o Viktorce	kino
	Dramatický kroužek při ZŠ Horní Maršov	
17.30 - 18.45	diskusní klub pro seminaristy	MěÚ
17.30 - 18.45	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů	ND-S
18.45 - 20.00	večeře - recitátoři, soubory, seminaristé	
20.15	večerní představení	ND
	* Mozaika tance	
	Akordy - taneční soubor	
	ZUŠ Červený Kostelec	

Legenda:	SLŠ – Střední lesnická škola
	MěÚ – Městský úřad
	ND – Národní dům
	Kino – kino
	ZUŠ – Základní umělecká škola